

Innehållet i detta dokument ska arbetas in i Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende när denna revideras. Denna tilläggsöverenskommelse upphör då att gälla.

Tilläggsöverenskommelse om samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre

---

Målgrupp och avgränsningar

Personer som är 65 år och äldre och som har eller riskerar att få en missbruks- eller beroendeproblematik. Området befinner sig i gränslandet mellan psykiatri, geriatrik, beroendevård, primärvård, socialtjänstens äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg, vilket ställer höga krav på samverkan mellan olika verksamheter samt på personalens kompetens.

Syfte och mål med överenskommelsen

Det finns behov av en överenskommelse kring samverkan mellan verksamheterna eftersom behoven hos äldre är komplexa. En samverkan förutsätter att anhöriga är delaktiga i vårdplaneringen.

Huvudmännen ska inkludera målgruppen personer 65 år och äldre som har eller riskerar att få missbruk och/eller beroendeproblematik i de lokala samverkansöverenskommelserna kring förebyggande arbete, vård och behandling som ska upprättas enligt länets policy. I enlighet med policyn åtar sig huvudmännen också att förtydliga och specificera samverkan i de olika verksamheternas uppdragsbeskrivningar där tid avsätts för samverkansarbetet.¹ De lokala överenskommelserna bör beskriva vilka insatser som ska göras gemensamt för att öka medarbetarnas kompetens i att möta målgruppens behov.

Överenskommelsen berör

Landstinget

- primärvård, inklusive primärvårdsrehabilitering och hemsjukvård
- specialiserade psykiatri i öppen- och slutenvård, till exempel äldrepsykiatri
- geriatrik, avancerad sjukvård i hemmet – ASIH
- beroendevården.

---

¹ Ref. sid. 65 i policyn.

Kommunen

Förvaltningar i respektive kommun med ansvar för

- socialförvaltning eller motsvarande
- äldreförvaltning eller motsvarande.

Samverkansöverenskommelsens innehåll

Fortsatt fokus på samordnad individuell plan, SIP

För att personer som behöver insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska få sina behov tillgodosedda kan en samordnad individuell plan, SIP, enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, och socialtjänstlagen, SoL, behöva upprättas² efter samtycke från den enskilde. Planen ska om möjligt upprättas tillsammans med den enskilde och närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet om det anses lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

Av planen ska det framgå

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser respektive huvudman ska svara för
- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller landstinget
- vem av huvudmännen som har det övergripande ansvaret för planen.

Kommunförbundet Stockholms län och Stockholms läns landsting har utarbetat ett vägledningmaterial till dem som behöver stöd i arbetet med att utveckla och ta fram en samordnad individuell plan.³

Flexibilitet och anpassade insatser utifrån den enskildes behov av vård och omsorg

Det är viktigt att det finns kontinuitet och sammanhållande insatser även för dem som har fyllt 65 år. Det förutsätter flexibilitet inom och mellan verksamheter samt inom och mellan huvudmännen, exempelvis mellan individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och beroendevård, specialistpsykiatri och primärvård.

Ett annat exempel är att kunna fortsätta med den dagliga sysselsättning som personen har sen tidigare.

Erbjuda samordningsresurser

Huvudmännen åtar sig att erbjuda samordningsresurser som vid behov koordinerar vård och stöd för personer med missbruks- och beroendeproblematik, eller där det finns en risk att denna problematik kan uppstå.

---

² 3f § HSL och 1 Kap. 7 § SoL har en gemensam lydelse.

³ Vägledningmaterialet kan hämtas på www.ksl.se (sök på Samordnad individuell plan för vuxna och äldre vägledning).

Det kan också handla om handledning och konsultationer.

Stöd till anhöriga och närstående

Enligt socialtjänstlagen har kommunen en särskild skyldighet att ge stöd till anhöriga och närstående till personer som lider av missbruk eller beroende.⁴

Båda huvudmännen åtar sig att vid behov ordna anhörigutbildningar.

Uppföljning och indikatorer

I samband med revideringen av policyn tas indikatorer för uppföljningen fram.

---

⁴ 5 kap 10 § socialtjänstlagen